Valtioneuvoston kanslia NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2015-00362

VNEUS Ruso Henrik(VNK) 21.05.2015

Asia
Yleisten asioiden neuvosto 19.5.2015

Kokous
Yleisten asioiden neuvosto

Pj, komissio ja kaikki jäsenmaat kommentoivat muuttoliikettä, joka oli esillä Eurooppa-neuvostossa 23.4. ja nousee taas pääaiheiden joukkoon Eurooppa-neuvostossa 25-26.6.

Kesäkuun Eurooppa-neuvostossa keskustelun pohjana ovat komission 13.5. antama tiedonanto Euroopan muuttoliikestrategiasta, sekä komissiossa parhaillaan valmisteltavat asiakirjat, joiden on tarkoitus valmistua 27.5. Kyseiset asiakirjat ovat suositus pakolaisten vastaanottamista koskevaksi suunnitelmaksi, lainsäädäntöehdotus hätätilannemekanismin aktivoimiseksi SEUT art 78(3) mukaisesti, salakuljetuksen vastainen toimintasuunnitelma, järjestelmällisen sormenjälkien ottamisen ohjeistus sekä Schengenin alueen toimivuus. Asiakirjoissaan komissio mm. esittää hätätilannemekanismia käyttäen EUn alueella jo olevien, selkeästi kv. suojelua tarvitsevien turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja jäsenmaiden välillä jotta vastuu jakautuisi tasaisemmin (relocation); sekä EUn alueen ulkopuolelta otettavien kiintiöpakolaisten vastaanottamista jäsenmaihin kolmansista maista tavalla jossa vastuu jakautuu tasaisemmin (resettlement). Kummassakin jakomekanismin kriteerit olisivat väestömäärä 40%, BKT 40%, turvapaikkahakemukset 10% ja työttömyys 10%.

Muuttopaineen mahdollisuuksia ja ongelmia pidetään eurooppalaisina ja niihin halutaan vastata yhdessä. Jäsenmaiden näkemykset kuitenkin eroavat mm. siitä, voidaanko vastaanottamisen jakamisessa edetä komission ehdottamalla tavalla vai pitäisikö vastaanottamisen olla vapaaehtoista. Useat maat esittivät, että jakokriteerejä tulisi avata tarkastelulle ja mahdollisesti muuttaa niitä.

Muilta osin Eurooppa-neuvoston valmistelussa jäsenmaat painottivat puheenvuoroissaan, että agenda on täysi. Siihen ei pidä ainakaan lisätä enää mitään.

YAN keskusteli myös talous- ja rahaliiton kehittämisestä, joka sekin on esillä Eurooppa-neuvostossa. Komissio selosti neljän presidentin raportin valmisteluja. EP:n puhemies on kytketty mukaan työhön. Keskustelussa korostettiin tarvetta raportin kattavaan käsittelyyn neuvostossa ennen kesäkuun Eurooppa-neuvostoa, minkä pj vahvisti tavoitteeksi. Aiheeseen palataan kesäkuun YAN:ssa.

1. Asialistan (8794/15) hyväksyntä
Hyväksyttiin.

2. A-kohtien hyväksyntä (lista 8795/15)
Hyväksyttiin.

3. A-kohtien hyväksyntä (lista 8796/15)
Hyväksyttiin.

4. Päätöslauselmat, lausunnot ja päätökset, jotka Euroopan parlamentti hyväksyi istuntojaksollaan Brysselissä 25.3.–15.4. ja Strasbourgissa 27.–30.4.2015
Otettiin tiedoksi.

5. Ylimääräisen Eurooppa-neuvoston 23.4.2015 seuranta

PJ totesi Eurooppa-neuvoston 23.4. toimeksiannon, tiekartan, komission 13.5. tiedonannon sekä UANn 18.5. tekemän EUNAVFOR MED operaation perustamispäätöksen. Operaation käynnistämispäätös tehdään myöhemmin, huomioiden kansainvälisen oikeuden vaatimukset ja operaation toimintaedellytykset.

Komissio kertoi toukokuussa odotettavissa olevista komission asiakirjoista (joiden on tarkoitus valmistua kollegion päätöksellä 27.5./TS). Kyseiset asiakirjat ovat suositus pakolaisten vastaanottamista koskevaksi suunnitelmaksi, lainsäädäntöehdotus hätätilannemekanismin aktivoimiseksi SEUT art 78(3) mukaisesti, salakuljetuksen vastainen toimintasuunnitelma, järjestelmällisen sormenjälkien ottamisen ohjeistus sekä Schengenin alueen toimivuus. Asiakirjoissaan komissio mm. esittää hätätilannemekanismia käyttäen EUn alueella jo olevien, selkeästi kv. suojelua tarvitsevien turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja jäsenmaiden välillä jotta vastuu jakautuisi tasaisemmin (relocation); sekä EUn alueen ulkopuolelta otettavien kiintiöpakolaisten vastaanottamista jäsenmaihin kolmansista maista tavalla jossa vastuu jakautuu tasaisemmin (resettlement). Kummassakin jakomekanismin kriteerit olisivat väestömäärä 40%, BKT 40%, turvapaikkahakemukset 10% ja työttömyys 10%.

Komissio pyrkii täydentämään ja syventämään ENn toimeksiantoja ja huomioimaan EPn näkemyksiä. Huomioiden hätätilanteen Välimerellä, monia toimia tehdään jo. Triton ja Poseidon operaatioiden resurssit ollaan triplaamassa kuluvalle ja ensi vuodelle. Ne ja EUNAVFOR MED operaatio, EUROPOL, EUROJUST, EASO ym. toimivat yhteisten päämäärien edistämiseksi. Kahden- ja monenvälisiä yhteyksiä avainmaihin hyödynnetään ja komissio hakee solidaarisuuden vahvistamista unionin sisällä.

Komissio haluaa varmistaa kaikkien jäsenmaiden osallistumisen. EUn väestökehityksen ennusteiden mukaan unioni tarvitsee maahanmuuttoa huoltosuhteen heikkenemistä ja taitovajetta korjaamaan. Yhtäältä kehitetään laillista maahanmuuttoa ja toisaalta autetaan apua tarvitsevia ja toimitaan väärinkäyttäjiä vastaan. Kokonaisuus on keskeinen Euroopan tulevaisuudelle sekä kansalaisten luottamuksen palauttamiselle siihen että asioita kyetään hallitsemaan. Komissio esittää pakettina laajaa lähestymistapaa, jonka kaikki osat on toimeenpantava.

Toimet joita komissio ehdottaa eivät ole helppoja selittää kansalliselle mielipiteelle. Lähestymistapa ei ole hätäreaktio vaan uuden komission alusta lähtien suunnittelema lähestymistapa. Se on strategia, joka johtaa 10–20 vuotta eteenpäin.

Jäsenmaat kävivät täyden pöytäkierroksen. Ne pitivät kommenteissaan muuttopaineen mahdollisuuksia ja ongelmia eurooppalaisina ja niihin haluttiin vastata yhdessä. Näkemykset kuitenkin erosivat mm. siitä, voidaanko vastaanottamisen jakamisessa edetä komission ehdottamalla tavalla vai pitäisikö

vastaanottamisen olla vapaaehtoista. Useat maat esittivät, että jakokriteerejä tulisi avata tarkastelulle ja mahdollisesti muuttaa niitä. Keskustelussa myös tuotiin esiin, että paine kohdistuu EUn alueelle etelän lisäksi myös idästä ja kokoonsa nähden mm. SE ja HU ovat kantaneet suurta vastuuta viime aikoina.

Suomi korosti asiakokonaisuudessa tiekarttaan perustuvan etenemisen tärkeyttä. Sen suhteen ollaan jo toimeenpanossa. Suomi kontribuoi monella tavalla. Tervehdimme komission tiedonantoa ja asiaa tullaan tutkimaan prioriteettinä uudessa hallituksessa. Kyseessä on eurooppalainen asia joka vaatii yhteisen vastauksen.

Ministeritason keskustelu jatkuu sisäministerien kesken OSA-neuvostossa 16.6. Tiekartta päivitetään kesäkuun EN varten. PJ-maa tuo komission esitykset käsittelyyn neuvoston rakenteissa kun ne on annettu.

6. Eurooppa-neuvoston 25.–26.6.2015 valmistelu

PJ totesi, että annotoitu agenda on pitkä ja aiheet hyvin erilaisia. Tarve vastata muuttuvaan kansainvälisen ympäristön haasteisiin on huomioitava. Coreperin aikaisemmassa keskustelussa esitetyt näkemykset on noteerattu. Kesäkuun YANssa palataan valmisteluihin ja tarkastellaan päätelmäluonnosta.

Komissio totesi esillä olevan turvallisuuden ja puolustuksen aiheita, sisäinen turvallisuus ainakin terrorismin osalta, muuttoliikestrategia, TTIP-tilannekatsaus Junckerilta, Ukraina/Venäjä, talousaiheet joille on varattava riittävästi aikaa ml. maakohtaiset uudistusten tarpeet, digitaaliset sisämarkkinat jotka voivat auttaa talouskasvun palauttamisessa sekä EMU-raportti.

Jäsenmaat painottivat puheenvuoroissaan, että agenda on täysi eikä siihen pidä ainakaan lisätä enää mitään.

7. Neljän puheenjohtajan raportti EMUn kehittämisestä

YAN sai tilannekatsauksen euroalueen kehittämistä koskevan neljän puheenjohtajan (Tusk, Juncker, Draghi, Dijsselbloem) raportin valmisteluun. Komissio keskittyi prosessiin, todeten raporttia EMU:n kehittämisestä valmisteltavan hyvässä yhteistyössä. Junckerin aloitteesta myös EP:n puhemies Schultz on kytketty mukaan työhön, ja on saanut esittää kommentteja valmistelun edetessä. Yleistavoitteena on vahvistaa talous- ja rahaliittoa niin, että se on kestävämpi ja kykenevämpi vastaamaan muuttuviin tilanteisiin ja uusiin taloudellisiin haasteisiin. Keskeiset puutteet nykyjärjestelmän osalta esiteltiin jo helmikuun Eurooppa-neuvostolle annetussa analyyttisessä tausta-asiakirjassa.

Käydyssä keskustelussa profiloituivat lähinnä aiemmin aihetta esillä pitäneet muutamat maat, jotka painottivat tarvetta nykymuotoisen järjestelmän kehittämiseen saatujen kokemusten valossa ja tarvetta tiivistää talouspoliittista koordinaatiota.

Prosessin osalta kaikki painottivat tarvetta raportin asianmukaiseen käsittelyyn neuvostossa, sekä Coreperissa että ministeritasolla, ja kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. YAN:n rooli nähtiin tärkeänä, onhan kyse horisontaalisesta aiheesta jolla on suora kytkentä Eurooppa-neuvostoon. Euroalueen ulkopuolisten maiden pitäminen mukana keskustelussa nousi esille puheenvuoroissa. Muistutettiin, ettei kehittämistyön kautta tule luoda uusia esteitä EMU-jäsenyyden tielle.

PJ vahvisti keskustelun päätteeksi, että tarkoitus on keskustella EMU-raportista Coreperissa ja neuvostossa heti, kun se on valmis, toivottavasti hyvissä ajoin ennen kesäkuun Eurooppa-neuvostoa. Aiheeseen palataan joka tapauksessa kesäkuun YAN:ssa.

8. Muut asiat
Muita asioita ei ollut.

Suomen edustajat
Suomea kokouksessa edusti pysyvä edustaja Pilvi-Sisko Vierros-Villeneuve ja muu virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asialista 2435/15

Liitteet

Viite

Asiasanat	YAN Yleisten asioiden neuvosto
Hoitaa	
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, UM, VM, VNK, VTV, YM